

Polacy wobec wypadków drogowych

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

20 lat
Fundacji **CBOS**
1997-2017

20 lat Fundacji CBOS 1997-2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735
komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600
ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000
respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Jak wynika ze statystyk policyjnych¹, w ciągu ostatnich dziesięciu lat – mimo wzrostu liczby zarejestrowanych pojazdów – znacząco zmalała liczba wypadków drogowych. W roku 2007 odnotowanych zostało 49 536 wypadków drogowych, w których zginęły 5583 osoby, a 63 224 zostały ranne. W roku 2016 natomiast odnotowano 33 664 wypadki, w których śmierć poniosło 3026 osób, a rannych zostało 40 766. W ubiegłym roku najwięcej wypadków miało miejsce w miesiącach wakacyjnych.

W naszym ostatnim sondażu², po dziesięciu latach przerwy, powróciliśmy do problematyki bezpieczeństwa na drogach, a także doświadczeń Polaków związanych z wypadkami drogowymi. Interesowało nas również, jak oceniają oni swoje umiejętności udzielania pierwszej pomocy medycznej osobom poszkodowanym w wypadkach i czy byłiby zainteresowani zdobyciem tego rodzaju kwalifikacji.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA NA DROGACH

Praktycznie wszyscy jesteśmy użytkownikami dróg i ulic jako piesi – 99% chodzi ulicami swojej miejscowości, a 93% – poboczami dróg lub szos. Niemal wszystkim zdarza się jeździć samochodem (94%), a większości – rowerem (68%) lub autobusem, trolejbusem (61%). Ponad jedna czwarta ogółu badanych (28%), przy czym wśród mieszkańców największych miast zdecydowana większość (83%), przemieszcza się tramwajami. Ciągnikami lub wozami konnymi (używany niemal wyłącznie na wsi) podróżuje 15% badanych, a niewiele mniej (10%) – motocyklami lub skuterami.

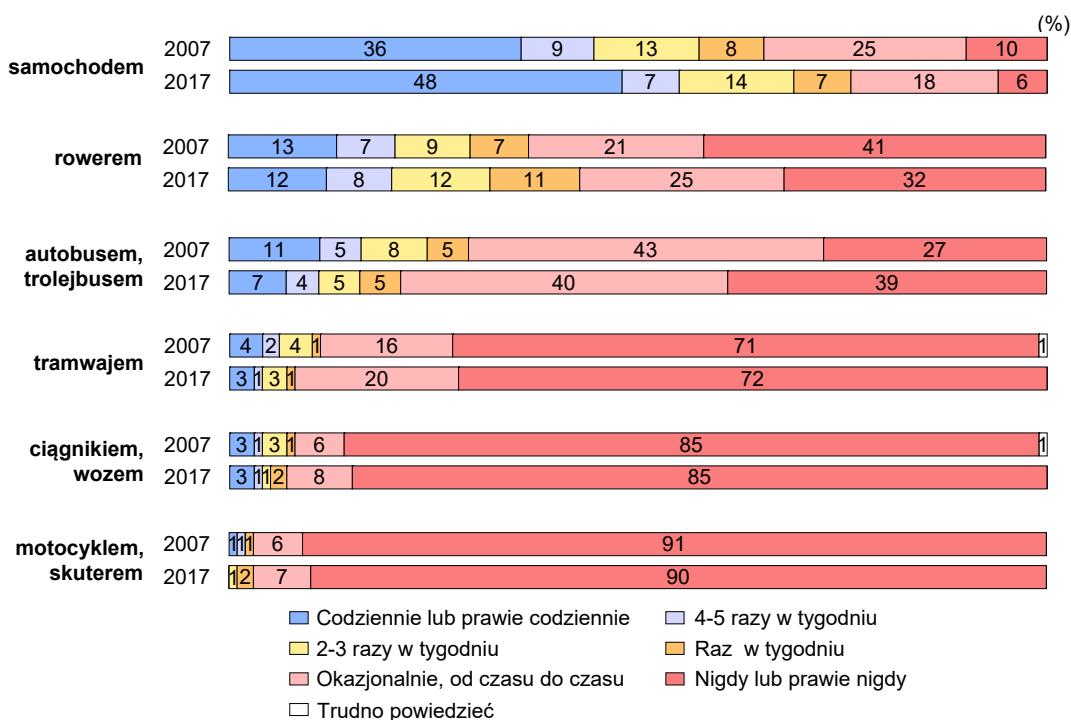
W ciągu ostatnich dziesięciu lat wzrósł odsetek badanych podróżujących samochodem, zwłaszcza codziennie lub prawie codziennie (z 36% do 48%). Popularniejszym środkiem transportu stał się również rower (o ile w 2007 roku jeździło nim przynajmniej okazjonalnie 59% badanych, o tyle teraz – 68%). Natomiast rzadziej niż dziesięć lat temu Polacy jeżdżą autobusami, trolejbusami (w 2007 roku 73% jeździło nimi przynajmniej okazjonalnie, obecnie – 61%).

---

¹ *Wypadki drogowe w Polsce w roku 2016*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2017.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (326) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 29 czerwca – 6 lipca 2017 roku na liczącej 977 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Jak często zdarza się Panu(i) jeździć jako kierowca lub pasażer:

Relatywnie największy lęk przed wypadkiem drogowym odczuwają piesi chodzący poboczem dróg lub szos – blisko połowa z nich (45%) zadeklarowała, że w takiej sytuacji nie ma poczucia bezpieczeństwa. Znacznie bardziej komfortowo czują się piesi chodzący ulicami swoich miejscowości – niespełna jedna piąta (18%) nie czuje się bezpiecznie przemieszczając się w ten sposób.

Uwzględniając poziom lęku przed wypadkiem drogowym można powiedzieć, że chodzenie po ulicach jest tak samo stresujące jak jazda na rowerze – niemal jedna piąta podróżujących w ten sposób odczuwa lęk przed wypadkiem drogowym. Rzadziej niebezpieczeństwo na drogach odczuwają podróżujący motocyklami (13% z nich odczuwa lęk przed wypadkiem drogowym) oraz samochodami (11% z nich nie czuje się bezpiecznie). Pozostałe uwzględnione w sondażu środki lokomocji postrzegane są na ogół jako bezpieczne, ankietowani jedynie sporadycznie uważają je za niebezpieczne.

Porównując obecne wyniki badań z uzyskanymi dziesięć lat temu można zauważyć, że Polacy czują się coraz bezpieczniej, coraz mniej obawiają się wypadków drogowych. Zależność ta występuje w odniesieniu do wszystkich analizowanych środków lokomocji i sposobów przemieszczania się.

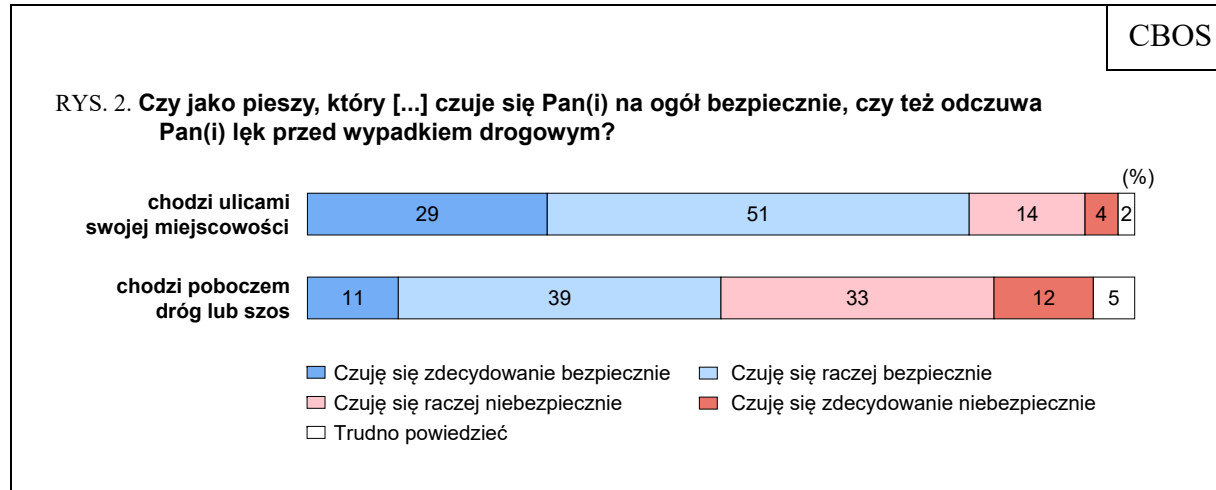

Tabela 1

Czy jako pieszy, który [...] czuje się Pan(i) na ogół bezpiecznie, czy też odczuwa Pan(i) lęk przed wypadkiem drogowym?	XI 2002			VII 2007			VII 2017		
	Czuję się:								
	bezpiecznie	niebezpiecznie	Opinie netto	bezpiecznie	niebezpiecznie	Opinie netto	bezpiecznie	niebezpiecznie	Opinie netto
	w procentach								
- chodzi ulicami swojej miejscowości	62	37	+ 25	71	28	+43	80	18	+62
- chodzi poboczem dróg lub szos	36	61	- 25	43	54	-11	50	45	+5

* Połączono odsetki odpowiedzi *zdecydowanie* i *raczej*. **Opinie netto** to różnica odsetków odpowiedzi: *czuję się bezpiecznie* oraz *czuję się niebezpiecznie*. W tabeli pominięto odpowiedzi *trudno powiedzieć*

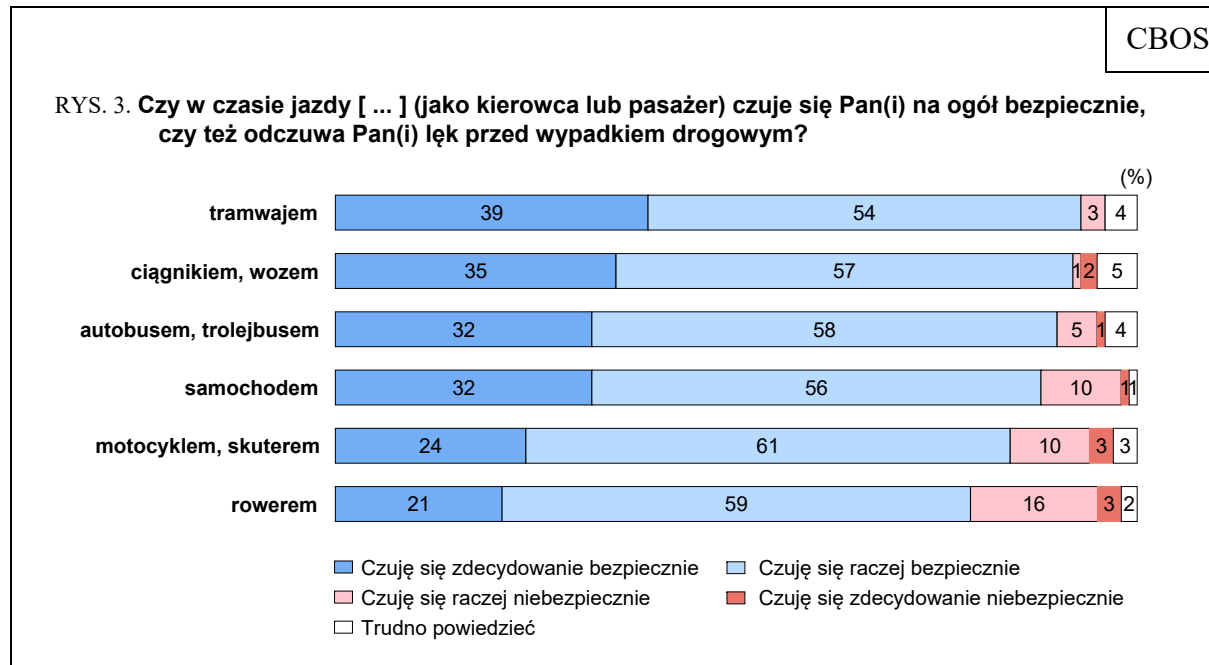

Tabela 2

Czy w czasie jazdy [...] (jako kierowca lub pasażer) czuje się Pan(i) na ogół bezpiecznie, czy też odczuwa Pan(i) lęk przed wypadkiem drogowym?	XI 2002			VII 2007			VII 2017		
	Czuję się:								
	bezpiecznie	niebezpiecznie	Opinie netto	bezpiecznie	niebezpiecznie	Opinie netto	bezpiecznie	niebezpiecznie	Opinie netto
	w procentach								
- tramwajem	84	11	+ 73	88	7	+81	93	3	+90
- ciągnikiem, wozem	76	18	+ 58	73	16	+57	92	3	+89
- autobusem, trolejbusem	83	14	+ 69	88	10	+78	90	6	+84
- samochodem	70	28	+ 42	75	23	+52	88	11	+77
- motocyklem, skuterem	61	27	+ 34	60	29	+31	85	13	+72
- rowerem	69	28	+ 41	74	24	+50	80	19	+61

* Połączono odsetki odpowiedzi *zdecydowanie* i *raczej*. **Opinie netto** to różnica odsetków odpowiedzi: *czuję się bezpiecznie* oraz *czuję się niebezpiecznie*. W tabeli pominięto odpowiedzi *trudno powiedzieć*

Poczucie bezpieczeństwa użytkowników dróg jest zróżnicowane społecznie. Chodząc poboczem dróg lub szos relatywnie większy lęk przed wypadkiem drogowym odczuwają respondenci znajdujący się w trudniejszej sytuacji materialnej, niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych, a także badani najlepiej wykształceni. Brak poczucia bezpieczeństwa w takich sytuacjach częściej deklarują kobiety niż mężczyźni (49% wobec 40%). Natomiast przemieszczając się ulicami swojej miejscowości mniej bezpiecznie czują się ankietowani znajdujący się w trudniejszej sytuacji materialnej, starsi, mieszkający w mniejszych miejscowościach, z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym.

Jeżdżąc samochodem najbezpieczniej czują się respondenci młodszy, lepiej wykształceni, lepiej oceniający własną sytuację materialną. Natomiast lęk przed wypadkiem podczas jazdy samochodem najczęściej odczuwają ankietowani niezadowoleni ze swojego położenia materialnego, najstarsi, z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym.

Z kolei podczas jazdy rowerem częściej niż pozostali lęk przed wypadkiem drogowym deklarują badani w wieku 55–64 lata, mieszkający w miastach liczących od 100 tys. do 499 999 ludności.

Opinie użytkowników autobusów na temat bezpieczeństwa jazdy są stosunkowo mało zróżnicowane i we wszystkich wyodrębnionych grupach społeczno-demograficznych bardzo wyraźnie przeważa poczucie bezpieczeństwa. Natomiast trudno analizować zróżnicowanie społeczno-demograficzne użytkowników innych pojazdów ze względu na zbyt małe liczebności tych grup.

DOŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z WYPADKAMI DROGOWYMI

Interesowały nas również własne doświadczenia badanych związane z wypadkami drogowymi. W sumie 63% ankietowanych (o 2 punkty procentowe więcej niż w roku 2007 i o 9 punktów mniej niż w roku 2002) deklaruje, że miało doświadczenia związane z wypadkami drogowymi. Częściej mieli je badani lepiej wykształceni, mieszkający w dużych i największych miastach, częściej mężczyźni niż kobiety (69% wobec 57%).

Tabela 3

Społeczny zasięg doświadczeń związanych z wypadkami drogowymi	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI 2002	VII 2007	VII 2017
	w procentach		
Ankietowani mający doświadczenia związane z wypadkami drogowymi	72	61	63
Ankietowani, którzy nie mieli doświadczeń związanych z wypadkami drogowymi	28	39	37

Ponad dwie piąte respondentów (43%, o 3 punkty procentowe więcej niż w roku 2007) zadeklarowało, że ktoś z ich bliskich, przyjaciół, rodziny miał wypadek drogowy, a niewiele mniej (41%) było świadkami wypadku drogowego. Co czwarty badany (26%, od roku 2007 spadek o 6 punktów) był świadkiem wypadku drogowego, w którym ktoś został ranny, i tyle samo respondentów stwierdziło, że ktoś z ich bliskich był ranny w wyniku takiego wypadku. Co szósty ankietowany (17%, w stosunku do roku 2007 wzrost o 2 punkty) sam był ofiarą wypadku drogowego, niewiele mniej badanych zadeklarowało, że ktoś z ich bliskich zginął w takim wypadku (13%) lub że byli świadkami takiego zdarzenia na drodze (11%, o 2 punkty mniej niż w roku 2007). Co dwudziesty respondent (5%) przyznał, że sam spowodował wypadek drogowy.

Tabela 4

Czy zdarzyło się w Pana(i) życiu, że:	Odsetki odpowiedzi twierdzących		
	XI 2002	VII 2007	VII 2017
– ktoś z Pana(i) bliskich znajomych, przyjaciół, rodziny miał wypadek drogowy	54	40	43
– był(a) Pan(i) świadkiem wypadku drogowego (ogółem, bez specyfikacji)	49	41	41
– był(a) Pan(i) świadkiem wypadku drogowego, w którym ktoś był ranny	37	32	26
– ktoś z Pana(i) bliskich znajomych, przyjaciół, rodziny był ranny w wypadku drogowym	36	26	26
– był(a) Pan(i) ofiarą wypadku drogowego	15	15	17
– ktoś z Pana(i) bliskich znajomych, przyjaciół, rodziny zginął w wypadku drogowym	17	12	13
– był(a) Pan(i) świadkiem wypadku drogowego, w którym ktoś zginął	18	13	11
– spowodował(a) Pan(i) wypadek drogowy (ogółem, bez specyfikacji)	6	4	5
– spowodował(a) Pan(i) wypadek drogowy, w którym ktoś był ranny	1,5	1,7	1,8
– spowodował(a) Pan(i) wypadek drogowy, w którym ktoś zginął	0,3	0,5	0,3
Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli mieć w swoim życiu różne doświadczenia			

PIERWSZA POMOC MEDYCZNA DLA OFIAR WYPADKÓW

W ciągu ostatnich dziesięciu lat znacząco poprawiła się samoocena Polaków w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Obecnie dwie trzecie badanych (67%, od roku 2007 wzrost o 17 punktów procentowych) deklaruje, że umiałoby w razie wypadku udzielić pierwszej pomocy, przy czym jedynie 19% jest całkowicie pewnych swoich umiejętności w tej dziedzinie, a blisko połowa (48%) jest ich raczej pewna.

Tabela 5

Ludzie różnie zachowują się w sytuacji wypadku drogowego. A gdyby Pan(i) był(a) świadkiem wypadku, w którym ucierpieli ludzie, to czy umiał(a)by Pan(i) udzielić im pierwszej pomocy medycznej?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	XI 2002		VII 2007		VII 2017	
	w procentach					
Zdecydowanie umiał(a)bym	18	50	15	50	19	67
Raczej umiał(a)bym	32		35		48	
Raczej nie umiał(a)bym	29	45	27	43	21	30
Zdecydowanie nie umiał(a)bym	16		16		9	
Trudno powiedzieć	5	5	7	7	3	3

Z analiz różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że umiejętność udzielania pierwszej pomocy częściej deklarują badani lepiej wykształceni – o ile ogromna większość absolwentów wyższych uczelni twierdzi, że potrafi udzielić takiej pomocy (81%), o tyle wśród respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym mniej niż połowa (46%). Istotne znaczenie w tej kwestii odgrywa również wiek – posiadanie takich kwalifikacji częściej deklarują ankietowani młodsi niż starsi (93% w wieku 18–24 lata i 50% w wieku 65 lat i więcej potrafiloby udzielić takiej pomocy). Można również zauważyć, że częściej posiadanie tej umiejętności deklarują mężczyźni niż kobiety (73% wobec 61%), a biorąc pod uwagę wielkość miejscowości zamieszkania – najczęściej mieszkańcy największych miast (78%). Nie bez znaczenia w tym kontekście pozostają również własne doświadczenia ankietowanych – umiejętności z zakresu ratownictwa medycznego częściej mają ci, którzy bezpośrednio zetknęli się z wypadkami drogowymi niż niemający takich doświadczeń (72% wobec 57%).

Z deklaracji badanych wynika, że znaczna część z nich chciałaby nauczyć się fachowo udzielać pierwszej pomocy medycznej. Ponad dwie piąte respondentów (44%) zgłasza chęć nauczania się udzielania takiej pomocy, tylko jedna czwarta (27%) nie jest zainteresowana poszerzaniem wiedzy w tej dziedzinie. Ci ostatni tłumaczą swoją postawę na ogół realnymi barierami – stanem zdrowia, wiekiem bądź innymi przeszkodami (17%), rzadziej obawami przed zagrożeniem, jakie może być związane z udzielaniem pierwszej pomocy (10%).

Tabela 6

Czy chciał(a)by Pan(i) nauczyć się fachowo udzielać pierwszej pomocy medycznej ofiarom wypadków drogowych?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI 2002	VII 2007	VII 2017
	w procentach		
Tak, chciał(a)bym	47	47	44
Nie, bo już potrafię udzielać pierwszej pomocy	17	16	26
Nie, bo obawiam się udzielać tego typu pomocy z powodu związanego z tym zagrożeniem	11	10	10
Nie, bo nie mogę udzielać tego typu pomocy z powodu złego stanu zdrowia, starszego wieku lub innych przeszkód	21	22	17
Trudno powiedzieć	4	5	3

Gotowość do zdobywania umiejętności ratowniczych częściej deklarują młodszy ankietowani (na ogół od 25 do 34 roku życia – 60%) i lepiej wykształceni. Z kolei relatywnie najczęściej obawy związane z udzielaniem pierwszej pomocy mają respondenci w wieku 45–54 lata (16%), z wykształceniem zasadniczym zawodowym (16%). Natomiast brak zainteresowania zdobywaniem umiejętności z zakresu pierwszej pomocy (z powodu stanu zdrowia i innych przeszkód) najczęściej wyrażają najstarsi respondenci (53%).

Spadek liczby odnotowywanych wypadków drogowych w ciągu ostatniego dziesięciolecia znajduje swoje odzwierciedlenie w nastrojach Polaków. Podróżując różnymi środkami lokomocji czują się coraz bezpieczniej, coraz mniej obawiają się wypadków drogowych, a ponadto bezpieczniej czują się jako piesi – chodząc po ulicach swoich miejscowości bądź poboczem dróg lub szos. Warto dodać, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat przybyło badanych, którzy deklarują, że potrafią udzielić pierwszej pomocy. Obecnie umiejętności takie ma większość ankietowanych, a znaczna część jest zainteresowana poszerzeniem swojej wiedzy w tym zakresie.

Mimo że w ciągu ostatnich dziesięciu lat znacząco zmniejszyła się liczba wypadków drogowych, skala doświadczeń Polaków związanych z wypadkami drogowymi jest wciąż bardzo duża. Podobnie jak dziesięć lat temu, większość badanych miała w swoim życiu jakieś doświadczenia związane z wypadkami drogowymi – najczęściej były to sytuacje, gdy ktoś bliski miał wypadek bądź sam respondent był świadkiem wypadku.

Opracowała
Małgorzata OMYŁA-RUDZKA